

*Da, am visat să o
joc pe Julieta !*

O dimineată cu Eugenia Popovici

Un mic apartament, cocoțat aproape de cer, pe șoseaua Mihai Bravu. Vaze pline cu flori, o terasă înflorită ; din tablourile de pe pereți ne privește același personaj, cu un zîmbet copilăresc, nedisimulat, din tablourile sem-nate de Magdalena Rădulescu, sau

Isachie, alături de bustul lui Cafengiu. Mobilă florentină, grea, covoare a-dînci, liniște. Aici este laboratorul de viață și creație al uneia dintre cele mai prodigioase interprete ale scenei românești. Eugenia Popovici și-a cuce-

Așa, copii !....

Teatrul e o treabă serioasă...

Teatrul nu e o iluzie, nici o minciună...

rit gloria cu încetul, o stăpânește cu maturitate, împărțindu-și viața între scenă și școală.

Zăduful zilei de vară îl potolim cu pocale pline de un lichid auriu, a cărui rețetă, eminenta gospodină nu pregetă să ne-o pună la dispoziție: cvas de portocale...

— ...M-am născut în București, în cartierul Gării de Nord, părinții amîndoi erau profesori; mama, profesoară de muzică, poate oferi prin profesia ei o explicație față de dorința mea timpurie de a mă dedica artei. În familie, un frate, Costel, azi, unul din veteranii artiști-mînuitori ai Teatrului „Tăndărică”. Școala primară la „Clementa” —, liceul la „Moteanu”. În școală, firesc, ca fiecare copil, am învățat poezii, le-am recitat, am obținut succese la serbări, am avut visuri de mărire artistică. După bacalaureat am urmat „literele”, la română.

— ...„Școala de teatru” am inaugurat-o, prezentîndu-mă, la admitere,

după moda timpului, cu unul din nenumăratele monoloage de succes. Se pare că am spus ceva comisiei, deoarece locul meu la clasă a fost hotărît prin „tragere din căciulă”. Onorații profesori: Tony Bulandra, Ion Manolescu, N. Soreanu, Lucia Sturdza Bulandra m-au... tras la sorți! M-a „cîștigat” ce-a de a cincea profesoară: Maria Filotti. Printre colege, Clody Bertola. Anii de studenție „au trecut ca apa”, iar absolvirea, **producția**, cum o numeam noi, am susținut-o cu o piesă care făcea pe atunci senzație: **Vocea umană** de Cocteau.

Producția conservatoristilor făcea parte dintre evenimentele artistice ale anului; aduna în sala Teatrului Național cele mai proeminente figuri ale teatrului românesc, directori, actori, cronicari. Pare-se că examenul meu a fost considerat un succes. Recomandată de Ion Marin Sadoveanu, pe atunci directorul general al teatrelor, am fost imediat angajată la Teatrul Național, de către Paul Prodan. Anul: 1935. Primul rol, prima apariție pe prima scenă a țării: Erji din **Avram lăncu** de Lucian Blaga. De fapt, era o „dublură” cu care am și plecat în turneul.

— ...Rolul care m-a impus în viața teatrală a fost Oana din **Apus de soare**. Ți datorez lui Delavrancea primul mare impuls în noianul de roluri, ce aveau apoi să mi se ofere. De altfel, această dragă Oana, își are povestea ei. Am jucat-o, de-a lungul deceniilor, în „trei reprize”, în 1936, 1942 și 1958. Partener, același, George Calboreanu. Ultima repriză a fost și cea mai dificilă; pe parcursul anilor, Calboreanu se apropia ca vîrstă de aceea a personajului interpretat. Eu mă... îndepărtam. Asa că, Oana, cea din 1958, a fost de fapt un rol de compoziție: o ingenuă.

— ...A urmat în cariera mea, după succesul de început, o destul de lungă perioadă de stagnare.

— ...Ei, de ce?... Vedetele se alegeau, se „sortau”, se scoteau în vitrină, în funcție de luxul toaletelor arborate, de relațiile personale, de le-

găturile acestor două elemente cu repertoriul abordat. În fond, piesele de bulevard aveau nevoie de interprete cu rochii strălucitoare.

— ...Anii care au urmat, imediat după război, au fost cei care au consemnat întâlnirea mea cu marele public, avansarea în grad și pe... afiș.

Poate-ți mai amintești de **Școala femeilor**, alături de Fintesteanu, în regia lui Bumbăști, de **Scumpa mea Ruth** alături de Toscani (ca actor), Edith Prager, Dan Nasta, de **M-am născut ieri**, alături de marele Mihai Popescu, sau de **Nu se știe niciodată** de Shaw ?

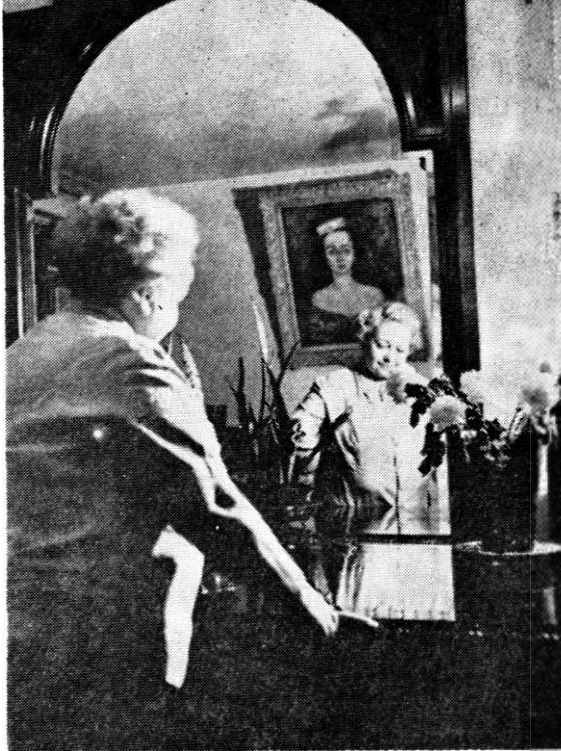
N-am părăsit niciodată scena Teatrului Național, chiar dacă am avut numeroase colaborări cu alte scene.

— ...Multe succese au fost cele de pe spectacolele, ce purtau semnătura regizorului Sică Alexandrescu: **O noapte furtunoasă**, **Bădăranii** (jucam, după mulți ani, același rol, reîntâlnindu-l, dintre parteneri, doar pe Al. Giugaru), **Matei Millo**. Mi-a făcut o deosebită plăcere să fiu printre... pionierii scenei, care au slujit mugurii dramaturgiei românești. Astfel, am fost prezentă și în **Îndrăgostiții** de Maria Banuș și în **Maria** de Vasile Iosif. În regia lui Moni Ghelester am jucat și în **Arborele genealogic** și în **Jurile Boga**. Nu pot să uit că Moni a fost acela care m-a obligat, primul, să-mi pun perucă. În 1957 începeam să joc bătrîne...

— ...Dacă mi-a fost greu să trec la roluri de bătrîne? Nici greu, nici ușor, dar trăiam situații paradoxale. La matineu eram eleva din **Steaua fără nume**, iar seara... baba din **Surorile Boga**.

— ...Ce visam să joc ? Nu un anume gen special. Nu pot preciza dacă mă simțeam mai atrasă de dramă decât de comedie. Personal, cred că nu există, nici nu trebuie să existe, o anume specializare în teatru. Unii au preferințe. Eu nu. Mă simt atrasă de un text bine scris, de un rol care are o bogată și variată gamă de sentimente.

— ...Da, am jucat în multe piese proaste. Dar să nu le dați numele. Autorii lor au îmbătrânit și n-aș vrea să-i descurajez.

Multiplicată de o oglindă și de pictorița Magdalena Rădulescu

— ...Nu, n-am visat un rol special. Să mă mai gîndesc? Poate aveți dreptate. Am vrut cîndva să joc rolul Julietei. Dacă aș fi fost bărbat, aș fi jucat oricînd, oriunde, **Avarul**. Cred că este unul din cele mai complexe, mai interesante, mai dificile roluri din istoria teatrului universal. La fel e și rolul Julietei, care solicită interpretei o uriașă gamă de trăiri sufletești, într-un timp scurt. Îmi place tragicomedia pentru că e cea mai apropiată de viața adevărată. Acum cîteva sute de ani, Lope de Vega susținea același lucru, dublîndu-l prin practica sa scriitoricească.

— ...Mi-am format personalitatea, registrul vocal la care vă referiți, jucînd mult. La început aveam doar un firicel de voce. Am trecut acest impas făcînd exerciții enorme. Muncesc foarte mult la fiecare rol. Nu mă despart de el nici o clipă, ori care ar fi situația. Atunci cînd repet, întreaga mea viață este subordonată personajului, toate celelalte acțiuni ale mele rămîn pe un al doilea plan. De aceea, nu ac-

Repetițiile mă fac să nu mai am antrenament în bucătărie...

cept niciodată să repet două roluri deodată. A juca teatru nu înseamnă doar a debita niște cuvinte, a îmbrăca niște costume. N-am auzit ca cineva să fi izbutit simultan două mari creații. În cel mai bun caz, una din ele este trădată.

— ...Da, m-am văzut și eu, m-am revăzut în **Răsună valea**. Am așteptat cu spaimă filmul, pentru că el mi-ar fi oferit o confruntare cu nivelul filmului de astăzi. Dar, a fost o alarmă falsă. Din păcate, în film au defilat prea multe „umbre”.

Filmul acesta își are și el mica lui poveste. N-am vrut să joc în el. Nu aveam încredere în tehnica cinematografică de atunci. Directorul Teatrului Național, Zaharia Stancu, m-a certat, sfătuindu-mă să accept rolul. Am refuzat. Generos, Zaharia Stancu mi-a oferit să-mi aleg un rol principal într-unul din cele două spectacole ce urmau să se monteze la Național: **Evan-taiul** și **O zi de odihnă**. Am ales Goldoni, deși fusesem... distribuită în amândouă. La una din repetiții, parcă-l văd, apare Ionel Țăranu, vesnic tânăr, veșnic însetat de „bombe”, sosește cu o gazetă pe care mi-o flutură în față. În munți, la locul filmării, avusese loc un accident, o explozie, cu urmări grave. Până la urmă, Paul Călinescu, regizorul filmului, m-a convins să o înlo-

cuiesc pe actrița care fusese accidentată. Și astfel am debutat în film.

Am jucat apoi în filmele lui Gopo, în **De-aș fi Harap Alb**, pe Mon Lisa, am jucat și în **Steaua fără nume** al lui Colpi, rolul domnișoarei Cucu, într-o viziune insolită. Dar, în general, nu-mi place să turnez; cinematograful mă contrariază, elementele tehnice se pun greu de acord cu cele artistice. Prea ești la mina fotografiei. La televiziune se pierde prea mult timp. Când am imprimat **Gaițele**, desfășurarea muncii a avut loc astfel: prima zi s-a imprimat actul I, după câteva zile, actul III și, apoi, actul II...

— ...Dedic cu pasiune o mare parte a activității mele muncii didactice. În cei nouă ani de profesorat, mi-au trecut pe la clasă, două serii de absolvenți. M-am bucurat că, recent, unul dintre ei, Mihaela Dumbravă, autentic talent, a fost laureată. Acum sînt profesoară la anul I. Lucrăm exerciții de comportament, improvizații, pentru ca apoi să abordăm și texte din literatura contemporană. Există foarte multe probleme legate, mai ales, de criteriile ce ar trebui să fie cît mai științifice în cadrul examenului de admitere.

— ...Am redus mult din activitățile mele gospodărești. Știu că umblă vestea cu privire la talentul meu culinar. Dar acum sufăr din pricina lipsei de antrenament. Hobby? Grădinăritul. Mărturie stau ghivecele cu flori de pe terasa.

— ...Ce-mi place mai mult? Teatrul!

— ... Ce nu-mi place: minciuna. Eu sînt dintre acei care cred că niciodată teatrul nu a fost și nu va fi o minciună.

— ...Sînt o adeptă a căutărilor și inovațiilor în teatru; cu condiția ca ele să spună ceva. Cred că și Teatrul Național poate încerca formule mai puțin conservatoare. Părerea mea este însă că prima scenă a țării are o dublă datorie: să cultive patrimoniul cel mai valoros al repertoriului național și clasic, să-l transmită tinerelor generații, în cele mai bune condiții artistice. Aceasta, pe scena principală, unde cred că nu au ce căuta experimentele. Acestea, pot fi găzduite pe o a doua scenă, dedicată exercițiilor,

confirmărilor, afirmărilor. Numai cei care au trecut examenele pe scena mică, pot fi apoi promovați pe scena mare. Oricare alte criterii: moda, protecția etc. etc. nu fac casă bună cu prima scenă a țării.

...E târziu. Trebuie să coborâm cele opt etaje, pentru ca în stație să așteptăm troleibuzul, care o va duce pe profesoară către Institutul de teatru, de pe cheiul Dîmboviței. Eugenia Popovici mi-a spus multe, multe au rămas nespuse, dar, dincolo de cuvinte, marea actriță se autodefineste în numărările sale întâlniri cu publicul. Diseară, punîndu-și peruca albă, dînd frîu liber temperamentului său comic, copios, actrița va ridica în picioare încă o sală. Dar, pînă atunci, o așteaptă în bănci „copiii”, care desigur visează și ei că, într-o zi, un reporter, aidoma celui de azi, le va închina și lor cîteva pagini în revista de specialitate.

Al. Popovici

Teatrul e totul pentru mine!

Moni mi-a pus perucă albă...

